

Voortoets Natura 2000 Wet natuurbescherming Asielzoekerscentrum Keijenbergseweg Wageningen

COA

**Voortoets Natura 2000
Wet natuurbescherming
Asielzoekerscentrum
Keijenbergseweg Wageningen**

Door:
Sander Hunink

In opdracht van:
COA

November 2018

Colofon

Door:

Ecologica
Rondven 22
6026 PX Maarheeze
tel: 0495 - 46 20 70
fax: 0495 - 46 20 79
info@ecologica.eu
www.ecologica.eu

In opdracht van:

COA
Unit Midden-Zuid
Postbus 177
3956 ZV Leersum

Projectnummer: P2016/37

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, microfilm, fotokopie of op welke andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en auteurs.
Ecologica is niet aansprakelijk voor directe of gevolgschade die voortvloeit uit toepassing van de conclusies, aanbevelingen en resultaten uit dit rapport en overige werkzaamheden van Ecologica. Opdrachtgever vrijwaart Ecologica in deze tevens voor aanspraken van derden.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	7
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanpak	9
1.2 Wettelijk kader gebiedsbescherming	10
2 Gebiedsbeschrijving	13
2.1 Ligging	13
2.2 Beschrijving	13
3 Geplande ontwikkelingen	15
3.1 Ontwikkelingen	15
3.2 Doel van de ontwikkeling.....	16
3.3 Planning.....	16
4 Toetsing Wet natuurbescherming	17
4.1 Inleiding.....	17
4.2 Voorkomen habitats en soorten	17
4.3 Effectanalyse	19
4.4 Cumulatieve effecten.....	24
4.5 Noodzaak vervolganalyse	24
5 Conclusies.....	25
Bronnen.....	27
Bijlagen.....	29
Bijlage 1 – Essentietabel doelstellingen Natura 2000-gebied ‘Veluwe’	31
Bijlage 2 – Kaart Habitattypen en -soorten Natura 2000-gebied ‘Veluwe’	33

VOORWOORD

De gemeente Wageningen heeft bij besluit van 28 juni 2017 middels een omgevingsvergunning gepoogd om bestaand gebruik van een voormalig hotel als asielzoekerscentrum te legaliseren. Het asielzoekerscentrum is wel als zodanig bestemd in het bestemmingsplan, maar het is groter dan de bouwregels toestaan. Naar aanleiding van een beroepsprocedure tegen de omgevingsvergunning, heeft de rechtbank Gelderland geoordeeld dat de gemeente Wageningen in onvoldoende mate heeft gekeken naar mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden. Dit project betreft een Voortoets in het kader van de gebiedsbescherming binnen de Wet natuurbescherming waarin wordt gekeken naar de gevolgen van de te legaliseren bouwwerken voor omliggende Natura 2000-gebieden.

De opdrachtgever voor dit onderzoek is COA met de heer Edwin Blijie als contactpersoon. Vanuit Ecologica is dit rapport opgesteld door Sander Hunink, tevens projectleider.

1 INLEIDING

De gemeente Wageningen heeft bij besluit van 28 juni 2017 middels een omgevingsvergunning gepoogd om bestaand gebruik van een voormalig hotel als asielzoekerscentrum te legaliseren. Naar aanleiding van een beroepsprocedure tegen de omgevingsvergunning, heeft de rechtbank Gelderland geoordeeld dat de gemeente Wageningen in onvoldoende mate heeft gekeken naar mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden. Dit project betreft een Voortoets in het kader van de gebiedsbescherming binnen de Wet natuurbescherming waarin wordt gekeken naar de gevolgen van de te legaliseren bouwwerken voor omliggende Natura 2000-gebieden. Hierbij wordt niet alleen de legalisering van bestaande bebouwing getoetst, maar ook volledigheidshalve de overige met de omgevingsvergunning te legaliseren onderdelen van de bebouwing waaronder sport- en speeltoestellen, een zendmast, een fietsenstalling en de gebruiksmogelijkheden van de te legaliseren bebouwing.

1.1 Aanpak

De toetsingsfase bestaat uit het opstellen van een effectanalyse van mogelijke negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden in de invloedssfeer van de werkzaamheden. Uitgegaan wordt van een projecttoets conform art. 2.7, lid 3 onderdeel a Wnb (zie ook paragraaf 1.2 voor het wettelijk kader). De effectanalyse is gebaseerd op de opgelegde instandhoudingsdoelstellingen voor het relevante Natura 2000-gebied 'Veluwe' en de uitwerking van de doelen, het voorkomen en de huidige kwaliteit van de natuurlijke habitats en habitats van soorten zoals beschreven in het beheerplan van het Natura 2000-gebied. Het uitgangspunt voor de toetsing is dat indien geen concrete gegevens beschikbaar zijn, het 'worst-case'-scenario wordt gehanteerd. Hoewel daardoor mogelijk sprake is van een overschatting van effecten, wordt hiermee voldaan aan het voorzorgsbeginsel uit de Wet natuurbescherming.

In de effectanalyse is bepaald of het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen op korte dan wel lange termijn in gevaar komt door de (in dit geval theoretische) aanlegfase en de gebruiksfase van de te legaliseren bebouwing en bijbehorende voorzieningen van het project. Er is daarbij onderscheid gemaakt tussen significante en niet-significante effecten, aan de hand van de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (Ministerie van LNV, 2005), de Checklist gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 (Ministerie van LNV, 2006), het document 'Leidraad bepaling significantie' van het Steunpunt Natura 2000 (Steunpunt Natura 2000, 2009) en het bijbehorende document 'Verrekenen van effecten' van de juridische adviesgroep Natura 2000 (JAN!, 2010). Deze bronnen zijn in grote lijnen nog steeds van toepassing op de nieuwe natuurwetgeving, aangezien de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn waar de oude natuurwetgeving naar verwees, niet zijn gewijzigd en in de nieuwe wet met betrekking tot gebiedsbescherming nauwelijks is veranderd. Als hulpmiddel voor de effectanalyse is tevens de effectenindicator geraadpleegd van het Ministerie van LNV op de website www.synbiosys.alterra.nl/natura2000.

1.2 Wettelijk kader gebiedsbescherming

Het netwerk Natura 2000 is beschermd op basis van Europese en Nederlandse wet- en regelgeving. Op Europees niveau vindt bescherming plaats op grond van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Op Nederlandse niveau zijn deze richtlijnen geïmplementeerd in de Wet natuurbescherming en de onderliggende regelgeving. Hierna wordt dit wettelijk kader beknopt nader toegelicht.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn dateert uit 1979 en verplicht de EU-lidstaten om alle van nature in het wild voorkomende vogelsoorten op het Europese grondgebied inclusief hun leefgebieden te beschermen. De rijksoverheid dient alle noodzakelijke maatregelen te nemen om deze vogelsoorten op een niveau te houden of te brengen dat recht doet aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele eisen. Daarbij dient wel rekening te worden gehouden met economische en recreatieve belangen.

Voor een aantal vogelsoorten worden speciale maatregelen voorgesteld, zoals het instellen van speciale beschermingszones (SBZ's), zodat deze soorten in de gebieden waar ze nu voorkomen, kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten.

Ook voor relatief veel voorkomende trekvogels dienen beschermde maatregelen genomen te worden. Het gaat dan om broed-, rui-, overwinterings- en rustgebieden, met bijzondere aandacht voor waterrijke gebieden. De EU-lidstaten moeten ook passende maatregelen nemen wanneer vogelgebieden bedreigd worden door vervuiling, verslechtering en verstoring.

De soortbescherming en gebiedsbescherming zoals die is verwoord in de Vogelrichtlijn is verankerd in de Nederlandse wetgeving via de Wet natuurbescherming.

Habitatrichtlijn

De raad van de Europese Unie heeft in 1992 de Habitatrichtlijn vastgesteld. Deze richtlijn richt zich op de bescherming van soorten en natuurlijke habitats op het grondgebied van de Europese Unie. Uitzondering hierop zijn de vogels, die reeds beschermd werden via de Vogelrichtlijn.

In de Habitatrichtlijn zijn bepalingen opgenomen die betrekking hebben op de bescherming van dier- en plantensoorten. Samengevat komt het erop neer dat het verboden is om beschermde soorten te vangen, doden, plukken, onwortelen, opzettelijk verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen. De verboden gelden echter slechts voor een relatief klein aantal soorten, namelijk de soorten genoemd in Bijlage II en IV van de Habitatrichtlijn. Voor een aantal andere soorten (genoemd in Bijlage V en VI van de Habitatrichtlijn) geldt een lichter beschermingsregime. Hierbij gaat het uitsluitend om beperkingen aan de onttrekking van exemplaren aan de natuur bijvoorbeeld door middel van jacht.

Voor alle soorten genoemd in Bijlage II en IV en de habitats van Bijlage I geldt een algemene verplichting om verstoring en biotoopverslechtering te voorkomen. Daarbij genieten alle soorten van bijlage IV een strikte bescherming. Voor soorten van bijlage II geldt de verplichting alleen voor zover het soorten betreft waarvoor het gebied in kwestie is aangewezen als Speciale BeschermingsZone (SBZ).

Ook hier is de soortbescherming en gebiedsbescherming zoals die is verwoord in de Habitatrichtlijn verankerd in de Nederlandse wetgeving via de Wet natuurbescherming.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt onder meer de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden. De Natura 2000-gebieden vormen de ecologische hoofdstructuur van Europa en omvatten de Speciale Beschermingszones die vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn aangewezen en veelal aangrenzende aaneengesloten NNN-gebieden (Natuurnetwerk Nederland). In de Wet natuurbescherming is een apart toetsingskader opgenomen voor plannen (art. 2.7, lid 1) en voor projecten of andere handelingen (art. 2.7, 3^e lid, onderdeel a). Het onderscheid is van groot belang voor de toetsing. Zo is er voor een plan geen vergunning nodig, maar kan het bestuursorgaan het plan alleen vaststellen als de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. Als er sprake is van een significant negatief effect, moet een passende beoordeling worden opgesteld voor het plan en daarmee ook een plan-mer (volgt uit art. 7.2a, lid 1 Wm). Projecten en andere handelingen die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen, mogen niet zonder vergunning worden uitgevoerd. Het verschil tussen een plan of project is dus groot en heeft consequenties voor de toetsing en de procedure voor vaststelling van het plan danwel de verlening van een vergunning. Een echte definitie voor een plan of project ontbreekt in de wet. In de praktijk wordt vaak aangesloten bij de definitie die wordt gehanteerd door de Commissie MER. Hieruit volgt dat met een plan wordt bedoeld op een besluit dat de mogelijkheid biedt voor activiteiten of ontwikkelingen met vaak een maximale norm of grens in ruimte en tijd, zonder dat deze ruimte daadwerkelijk benut wordt. Een project betreft een concrete handeling of activiteit met een concreet gebruik als gevolg.

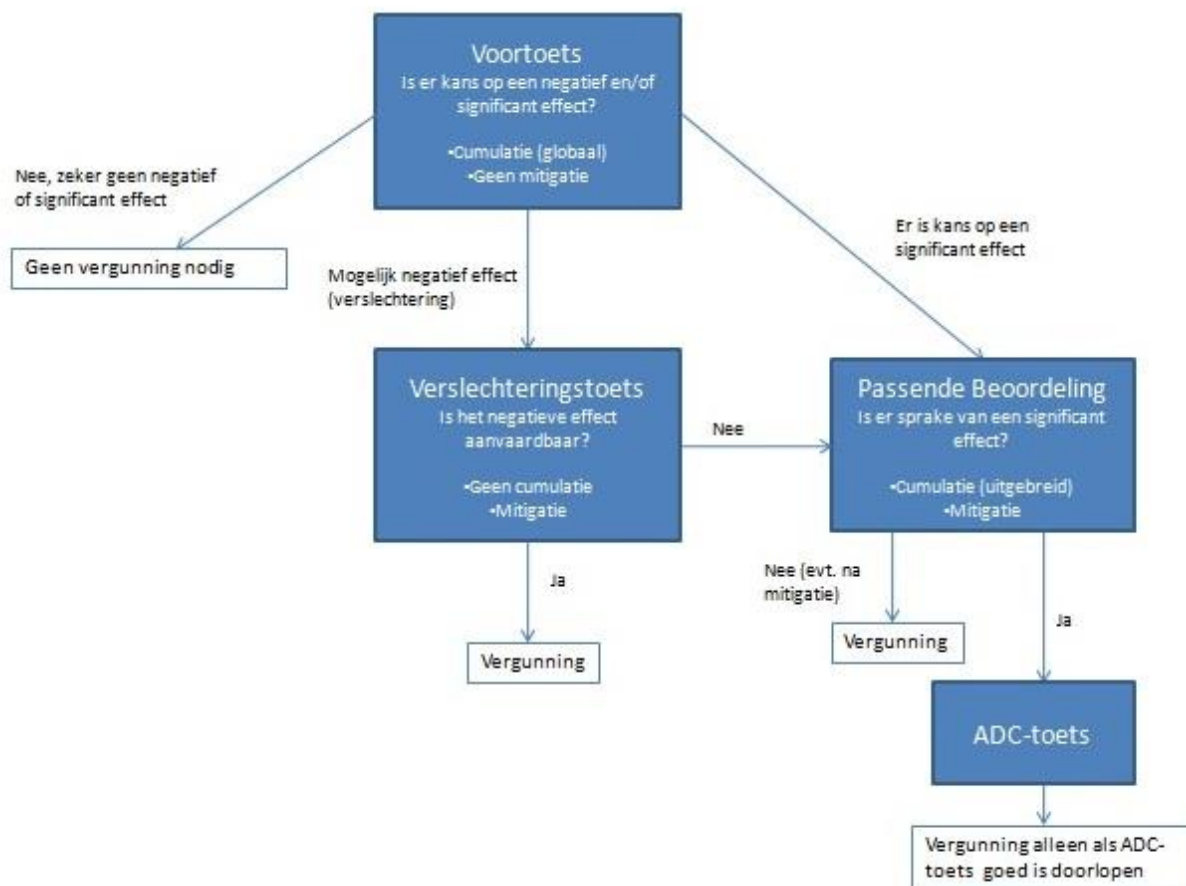
Voor beide trajecten is eerst een oriëntatie (voortoets) nodig waarbij bepaald wordt of en welke negatieve effecten verwacht kunnen worden vanuit een ingreep op de instandhoudingsdoelstellingen van één of meerdere beschermde Natura 2000-gebieden onder de Wet natuurbescherming. Hierbij moeten sec de effecten van het project zelf worden beoordeeld, zonder de effecten van mitigatie mee te nemen.¹ Tevens wordt gekeken naar mogelijke cumulatieve effecten, in samenhang met andere projecten die een negatief effect kunnen hebben op het Natura 2000-gebied.² Wanneer een negatief, maar niet significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen wordt verwacht, dan is voor een project een vergunning nodig aan de hand van een zogenaamde Verslechteringstoets waarbij wordt bepaald wat exact het negatieve effect is en hoe effecten zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen of beperkt. Bestaat er een kans op een significant negatief effect (d.w.z.: het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen komt in gevaar) dan is een Passende beoordeling noodzakelijk om de effecten nader te analyseren en mogelijkheden voor mitigatie te onderzoeken. Is er ondanks het nemen van mitigerende maatregelen nog steeds sprake van een significant negatief effect, dan wordt er getoetst aan de zwaardere ADC-criteria. Daarbij wordt getoetst of er geen andere Alternatieven zijn om het doel van het project te kunnen bereiken, of er sprake is van de aanwezigheid van een Dwingende redenen van groot openbaar belang en of Compensatie kan worden gerealiseerd vóórdat het effect zich voordoet³. De toetsing en vergunningverlening

¹ Zie HvJEU, 12 april 2018, zaak C-323/17 People Over Wind Sweetman.

² Volgt uit art. 2.7, lid 3, onderdeel a Wnb en art. 6, lid 3 Hrl. Ook de beoordeling in een voortoets (of screening) dient alle onderdelen te bevatten van de vereiste beoordeling conform art. 6, lid 3 Hrl. Zie ook de uitspraak van het HvJEU, 12 april 2018, zaak C-323/17 People Over Wind Sweetman, dat betrekking had op de toetsingswijze in een voortoets, waarin staat dat de toetsing geen leemten mag vertonen in de beoordeling van plannen en projecten aan art. 6, lid 3 Hrl.

³ Art. 2.8, lid 4 Wnb

van de vergunningsaanvraag voor een project wordt in principe uitgevoerd door Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de ingrepen (grotendeels) plaatsvinden. Zie figuur 1 voor een overzicht van de te nemen stappen voor een project.

Figuur 1: Overzicht stappen projecttoets Wet natuurbescherming.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Ligging

Het projectgebied betreft het perceel aan de Keijenbergseweg nr. 10 te Wageningen dat grenst aan het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (zie figuur 2). Het hier aanwezige landhuis "De leemkuil" is in 1992 als asielzoekerscentrum in gebruik genomen. Het perceel ligt binnen de gemeente Wageningen, ten noordoosten van de kern Wageningen-Hoog.

Figuur 2: Begrenzing besluitgebied bestemmingsplan opvanglocatie voor asielzoekers te Wageningen. In de inzet de begrenzing van Natura 2000 rondom bebouwing en erf. Bron: Ruimtelijke onderbouwing bij aanvraag omgevingsvergunning (BRO, 19 juni 2015).

2.2 Beschrijving

Het projectgebied betreft het landhuis "De Leemkuil" dat bestaat uit verschillende gebouwen. Het oorspronkelijke landhuis staat parallel aan de Keijenbergseweg en stamt uit 1909. Het gebouw heeft de status van rijksmonument. Het heeft een tijd dienst gedaan als hotel tot 1924, waarna het in gebruik is genomen als herstellingsoord tot 1988. In 1992 is het landgoed in gebruik genomen als asielzoekerscentrum. Het opvangcentrum beschikt over in totaal 294

opvangplaatsen, waarvan er 48 gereserveerd zijn voor alleenstaande minderjarige asielzoekers. Hiertoe zijn in de jaren '90 van de vorige eeuw enkele gebouwen bijgeplaatst aan de noord- en westzijde van het oorspronkelijke landhuis. Daarnaast zijn op het erf verschillende voorzieningen aangelegd direct rondom de gebouwen, waaronder speeltoestellen, sportvelden en een zendmast. Verder staat er op het perceel een gemengd bos met overwegend loofbomen als beuk, zomereik, Amerikaanse eik, berk en esdoorn, maar ook naaldbomen als grove den. In de ondergroei komt onder meer hultst en lijsterbes voor.

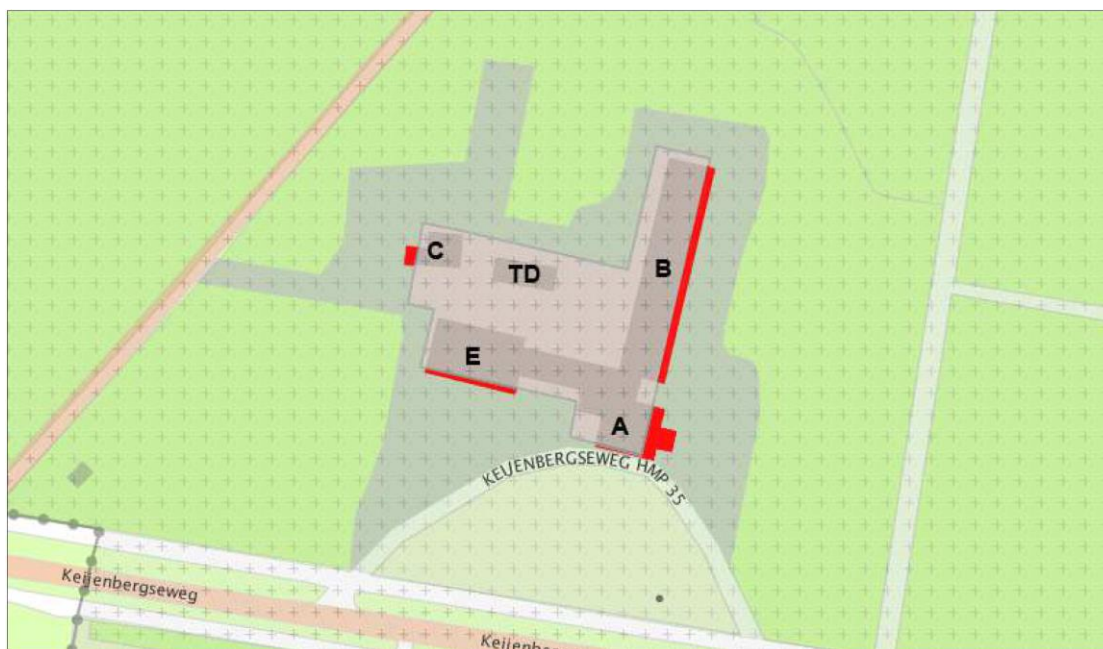
Het bos rondom het erf is begrensd als Natura 2000 van het Natura 2000-gebied "Veluwe". Het erf zelf is geëxclaveerd uit de begrenzing. Het gebied waar het voorliggend rapport betrekking op heeft, betreft de bebouwing en de voorzieningen in het geëxclaveerde gebied (zie figuur 2).

3 GEPLANDE ONTWIKKELINGEN

3.1 Ontwikkelingen

De ontwikkeling is reeds uitgebreid beschreven in de ruimtelijke onderbouwing die onderdeel is van de aanvraag om een omgevingsvergunning, waarnaar hierbij verwezen wordt (BRO, 19 juni 2015). Een beknopte beschrijving, afgeleid van de ruimtelijke onderbouwing, is hieronder opgenomen.

De ontwikkeling betreft de gewenste legalisering van de delen van de bebouwing die abusievelijk buiten de bestemming 'Maatschappelijk' zijn gevallen van het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied'. Het betreft delen van de gebouwen A, B, C en E, zoals weergegeven in figuur 3. Een deel betreft het oorspronkelijke landhuis dat al in 1909 is aangelegd (rode delen van gebouw A), dat door vaststelling van deze bestemmingsgrens onder het overgangsrecht is gebracht. Een ander deel betreft echter gebouwen waarvoor nog geen vergunning was verleend, die deels buiten de bestemming 'Maatschappelijk' zijn gelegen (rode delen van gebouwen B, C en E). Ook bevat het bestemmingsplan een maximaal te bebouwen oppervlakte van 1680 m²; dit wordt met 715 m² overschreden. Daarnaast zijn er verschillende voorzieningen aangelegd rondom de bebouwing in het bestemmingsvlak 'Bos' die eveneens strijdig zijn met de regels uit het vigerend bestemmingsplan. Het betreft speeltoestellen, een basketbalveld, een zandbak met hekwerk, een volleybalveld, speelvoorzieningen, een fietsenstalling en een zendmast (zie ook figuur 4).

Figuur 3. Delen van bouwwerken die buiten de bestemming 'Maatschappelijk' vallen van het vigerend bestemmingsplan. Bron: Ruimtelijke onderbouwing (BRO, 19 juni 2015).

De rode delen van de gebouwen zoals aangegeven in figuur 3, de overschrijding van de maximale te bebouwen oppervlakte en de voorzieningen zoals aangegeven in figuur 4 zijn in strijd met het vigerend bestemmingsplan. Voor deze delen en voorzieningen is een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan vereist, waarvoor een Natura 2000-toets nodig is die voldoet aan de vereisten van hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming.

Figuur 4. Voorzieningen rondom de bebouwing die in strijd zijn met het vigerend bestemmingsplan worden meegenomen in de aangevraagde omgevingsvergunning. Bron: Ruimtelijke onderbouwing (BRO, 7 november 2018).

3.2 Doel van de ontwikkeling

Het doel van dit project is de legalisering van de bestaande bebouwing op het landgoed “de Leemkuil” (voor zover nog niet toegestaan volgens het bestemmingsplan) en omliggende voorzieningen.

3.3 Planning

De bebouwing en voorzieningen zijn reeds gerealiseerd en in gebruik genomen.

4 TOETSING WET NATUURBESCHERMING

4.1 Inleiding

De toetsing aan de Wet natuurbescherming omvat de beoordeling van de effecten op aangewezen habitattypen en soorten conform het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied en de uitwerking en het voorkomen van de habitattypen en soorten conform het beheerplan (zie ook paragraaf 1.2).

In dit hoofdstuk worden eerst de voorkomende aangewezen soorten en habitattypen genoemd. Daarna volgt een effectenanalyse met de elementen van een voortoets, waarbij sec de effecten van realisatie van de ontwikkeling zelf worden getoetst, zonder de effecten van mogelijke mitigatie mee te nemen. Indien er negatieve effecten worden verwacht, worden deze in een aparte paragraaf nader uitgewerkt en aangegeven of middels (voorzorgs)maatregelen effecten kunnen worden voorkomen of beperkt. Tevens wordt beschreven of voor de uitvoering van de maatregelen een procedure (vergunningsaanvraag) noodzakelijk is in het kader van de Wet natuurbescherming.

De beschrijving van de geplande ontwikkelingen is opgenomen in Hoofdstuk 3 van dit rapport. De beschrijving van de aanwezige relevante habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen komt voort uit het aanwijzingsbesluit 'Veluwe' (Ministerie van EZ, 2014) en recente wijzigingsbesluiten. Voor de beschrijving van het Natura 2000-gebied, de doelstellingen en nadere informatie over het voorkomen en de huidige staat van instandhouding wordt de tekst in het beheerplan aangehouden (Provincie Gelderland, 2017). Paragraaf 4.4 behandelt mogelijke cumulatieve effecten, als gevolg van de uitvoering van andere projecten of plannen. De toetsingswijze is tevens conform het in het beheerplan Natura 2000-gebied Veluwe aangegeven toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen (zie bijlage 2 uit het beheerplan).

In bijlage 1 is een essentietabel opgenomen met daarin vermeld de instandhoudingsdoelstellingen voor de in het Natura 2000-gebied aangewezen habitattypen en soorten. In bijlage 2 is een kaart opgenomen van de ligging van habitattypen en een afzonderlijke kaart met het voorkomen van de aangewezen soorten. Een effectenindicator voor het Natura 2000-gebied is opgenomen in paragraaf 4.3, die als hulpmiddel is gehanteerd bij de analyse van de effecten.

4.2 Voorkomen habitats en soorten

De doelen van het Natura 2000-gebied 'Veluwe', het voorkomen en de huidige kwaliteit van aangewezen habitattypen en soorten zijn uitgebreid beschreven in het beheerplan (Provincie Gelderland, 2017). Vanwege de omvang van de doelen wordt dan ook hiernaar verwezen. Hieronder is een beknopte samenvatting opgenomen, afgeleid van het beheerplan:

De Natura 2000-doelen zijn op diverse niveaus geformuleerd: algemene doelen voor heel Natura 2000, doelen op landschapsschaal en gebiedsspecifieke doelen op habitat- en soortniveau. Getoetst moet worden aan de hand van de gebiedsspecifieke doelen. Het Aanwijzingsbesluit Veluwe noemt 18 habitattypen die essentieel zijn voor de natuurlijke rijkdom van de

Veluwe. Onlangs is in een ontwerp-wijzigingsbesluit het voornemen opgenomen om tevens het habitatype Hoogveenbossen (H91D0) aan te wijzen als doel voor het Natura 2000-gebied (Ministerie van LNV, 2018). Dit habitatype wordt volledigheidshalve meegenomen in de toetsing, voor zover relevant. In bijlage 1 worden de habitattypen weergegeven met de in het aanwijzingsbesluit opgenomen doelen. Dat kan zijn: behoud, uitbreiding of verbetering van de verspreiding, oppervlakte of kwaliteit. De habitattypen H6230 (heischrale graslanden), H7110 (actieve hoogvenen) en H91E0 (bossen op alluviale grond) zijn in het aanwijzingsbesluit aangegeven als prioritair. Tevens wordt het habitatype H91D0 (hoogveenbossen) aangegeven als prioritair in het ontwerp-wijzigingsbesluit. Dat wil zeggen dat deze habitattypen extra kwetsbaar en bedreigd zijn en het voor de instandhouding noodzakelijk is de bescherming met de hoogste urgentie op te pakken. Met betrekking tot de ligging van habitattypen wordt in het beheerplan verwezen naar de habitattypenkaart die te vinden is op de website www.gelderland.nl. Een uitsnede van de ruime omgeving van de planlocatie is opgenomen in bijlage 2. In het Aanwijzingsbesluit zijn ook instandhoudingsdoelstellingen opgenomen voor Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten. Het betreft 7 habitatrichtlijnsoorten en 10 broedvogelsoorten. De doelen zijn uitgedrukt in behoud of verbetering/uitbreiding van leefgebied. Met betrekking tot broedvogels zijn de doelen gekwantificeerd in draagkracht van het leefgebied voor aantallen broedparen. De leefgebieden van deze soorten zijn weergegeven op de leefgebiedenkaarten in het beheerplan. Uit de leefgebiedenkaarten en de beschrijving van het huidige voorkomen van de aangewezen soorten in het beheerplan (bijlage 3 en 5 beheerplan) en gedetailleerdere informatie uit een nader rapport van Natuurbalans (Schut *et al.*, 2008), blijkt dat er in de ruime omgeving van het projectgebied geen habitatrichtlijnsoorten voorkomen. Veelal ontbreekt geschikt habitat, waaronder stilstaand of stromend water, waardoor deze soorten niet worden verwacht in het zuidwestelijk deel van de Veluwe. Op de leefgebiedenkaart van vliegend hert is aangegeven dat de omgeving van het projectgebied 'mogelijk bezet geschikt habitat' herbergt, maar dat de soort niet voorkomt in het zuidwestelijk deel van de Veluwe. Uit gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen 10 jaar in een straal van 1 kilometer vanaf het projectgebied, blijkt dat er vooralsnog geen waarnemingen zijn gedaan van het vliegend hert. Het 'mogelijk bezet geschikt habitat' moet daarmee worden gezien als een potentieel habitat van de soort dat op lange termijn bezet kan raken door natuurlijke verspreiding van de soort. De soort komt nu alleen in het noordoostelijk deel van de Veluwe voor, op minimaal 10 kilometer van het plangebied.

Daarnaast wordt de ruime omgeving van het projectgebied aangegeven als 'mogelijk bezet geschikt leefgebied' voor verschillende aangewezen broedvogels, namelijk voor de boomleeuwerik, draaihals, nachtzwaluw en wespendif. Met betrekking tot de zwarte specht wordt aangegeven op de leefgebiedenkaart dat deze in de omgeving van het projectgebied bezet geschikt leefgebied heeft. Uit gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen 10 jaar in een straal van 1 kilometer vanaf het projectgebied, blijkt dat er inderdaad vele nesten of territoria van de zwarte specht in de ruime omgeving zijn waargenomen (zie bijlage 2). Van de andere beschouwde aangewezen broedvogelsoorten zijn alleen enkele roepende exemplaren waargenomen van de wespendif en boomleeuwerik, maar zijn geen waarnemingen bekend van broedende exemplaren of territoria. Volgens de NDFF zijn de kilometerhokken wel goed onderzocht op broedvogels. Het 'mogelijk bezet geschikt habitat' moet daarmee worden gezien als een potentieel habitat van de soorten die op lange termijn bezet kan raken door natuurlijke verspreiding van de soorten.

De voorgenomen ontwikkelingen worden uitgevoerd buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Habitattypen die in de ruime omgeving van de ontwikkelingen voorkomen zijn de habitattypen Droge heiden (H4030) en Beuken-Eikenbossen met Hulst (H9120) (zie bijlage

2). Beide habitattypen hebben een uitbreidingsdoelstelling voor zowel het oppervlak als kwaliteit. Daarnaast biedt het Natura 2000-gebied in de ruime omgeving van het projectgebied potentieel (broed)habitat voor het vliegend hert, de boomleeuwerik, draaihal, nachtzwaluw en wespandief en actueel broedhabitat van de zwarte specht. De draaihal komt nog niet voor op de Veluwe als broedvogel, maar er wordt gestreefd naar hervestiging. De doelstelling is dan ook gericht op uitbreiding van de populatie en van de kwaliteit van de broedhabitat op de Veluwe. Met betrekking tot het vliegend hert is de doelstelling uitbreiding van oppervlak en kwaliteit van het leefgebied. De doelstelling voor de boomleeuwerik, nachtzwaluw, wespandief en zwarte specht is behoud van de huidige populatie en behoud van de kwaliteit van de broedhabitat op de Veluwe.

4.3 Effectanalyse

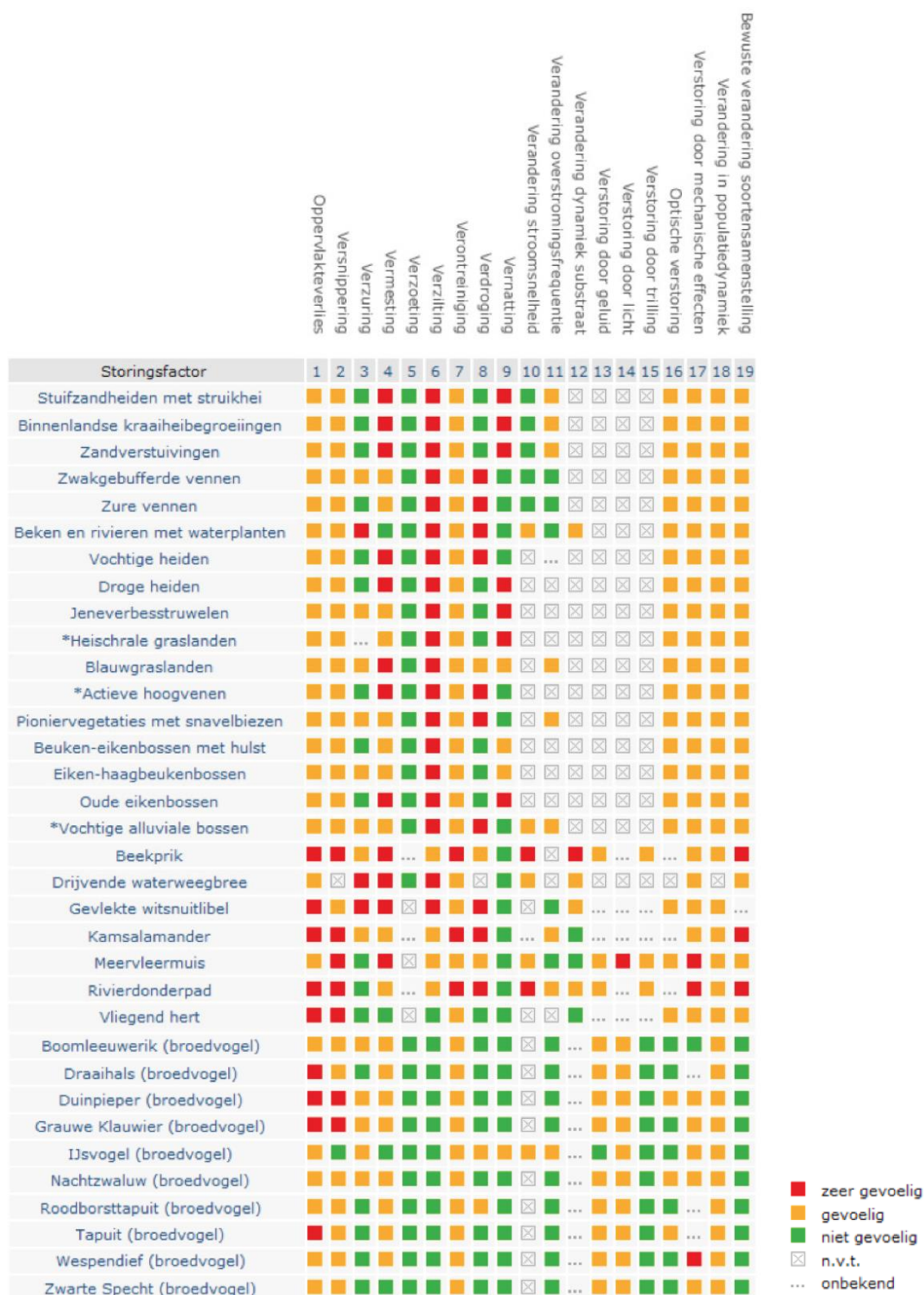
In deze Voortoets wordt een effectanalyse uitgevoerd van de voorgenomen ontwikkelingen op het Natura 2000-gebied 'Veluwe' en wordt onderzocht of de kans op negatieve effecten reëel is. Geplande ontwikkelingen zijn reeds omschreven in Hoofdstuk 3 en betreft de legalisatie van bestaande bebouwing en voorzieningen. Hoewel de bebouwing en de voorzieningen reeds zijn gerealiseerd en tevens al jaren in gebruik zijn, zijn bepaalde delen van de gebouwen en een aantal voorzieningen feitelijk illegaal en dienen de ontwikkelingen die door de aangevraagde omgevingsvergunning mogelijk worden gemaakt te worden getoetst. Hierbij dient voor de toetsing te worden uitgegaan van realisatie en gebruik van de bebouwing en voorzieningen. Kanttekening is uiteraard dat de daadwerkelijke ecologische effecten zich reeds jaren geleden hebben voorgedaan en inmiddels verdisconteerd zijn met andere ontwikkelingen en activiteiten die zich hebben voorgedaan sinds de bouw en ingebruikname van de bebouwing en voorzieningen. De toetsing is derhalve voornamelijk een toets van de juridische werkelijkheid: de referentiesituatie (zonder de aangevraagde activiteiten) bestaat in de huidige feitelijke situatie niet meer. In deze toets is dus onderzocht wat het effect is van de bouw en het gebruik van de betrokken gebouwen ten opzichte van de situatie waarin die gebouwen er nog niet waren.

Ruimtelijke effecten:	Oppervlakteverlies Versnippering leefgebied
Chemische effecten:	Verzuring Vermesting Verzoeting Verziltig Verontreiniging
Fysische effecten:	Verdroging Vernatting Verandering stroomsnelheid Verandering overstromingsfrequentie Verandering dynamiek substraat
Mechanische effecten:	Verstoring door geluid Verstoring door licht Verstoring door trilling Verstoring door beweging/optiek Verstoring door luchtwerveling, betreding, golfslag
Directe menselijke effecten:	Verandering populatiedynamiek Bewuste ingreep soortensamenstelling

Tabel 1: Indeling storende factoren in type effecten. Bron: Broekmeyer, 2006.

Effecten maatregelen

De effecten van de ontwikkelingen zullen hierna per type effect worden besproken, waarbij wordt ingegaan op het effect per habitatype of soort. Hierbij worden habitattypen en aan-

Figuur 5: Effectenindicator Natura 2000-gebied 'Veluwe'. Bron: Provincie Gelderland, 2017.

gewezen soorten besproken waarvan hierboven is vastgesteld dat ze mogelijk in de invloedssfeer liggen van de voorgenomen ontwikkelingen. Mogelijke effecten zijn gesorteerd naar type effecten van storende factoren, ingedeeld in een aantal hoofdgroepen, conform de effectenindicator van het Ministerie van EZ (Broekmeyer, 2006, zie tabel 1) en het toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen zoals beschreven in bijlage 2 van het beheerplan. In figuur 5 is de effectenindicator opgenomen voor de doelen in het Natura 2000-gebied 'Veluwe', dat is aangegeven op de website van het Ministerie van LNV. De effectenindicator geeft, zoals het woord al aangeeft, een indicatie voor de gevoeligheid van habitattypen en soorten voor een bepaald type effect. Deze is gebruikt bij de effectanalyse van de ingreep op de doelen in het Natura 2000-gebied.

Ruimtelijke effecten

Achteruitgang van de kwantiteit van een beschermd habitatype en/ of leefgebied

De ontwikkelingen hebben op korte en lange termijn geen negatief effect op het oppervlak van habitattypen of (potentieel) leefgebied of broedhabitat van aangewezen soorten in het Natura 2000-gebied 'Veluwe'. Er zijn geen ruimtelijke ontwikkelingen voorzien binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied 'Veluwe'. Daarmee is er geen sprake van een negatief effect als gevolg van oppervlakteverlies of versnippering van aangewezen habitattypen of soorten.

Chemische effecten

Achteruitgang van de kwaliteit van een habitatype en/ of leefgebied

De ontwikkelingen hebben op korte en lange termijn geen negatief effect op de kwaliteit van habitattypen of (potentieel) leefgebied of broedhabitat van aangewezen soorten in het Natura 2000-gebied 'Veluwe' als gevolg van chemische effecten. Er zijn geen ontwikkelingen voorzien binnen of buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied die kunnen leiden tot de genoemde chemische effecten in tabel 1 en figuur 5. Er worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die een schadelijke vorm van uitstoot of inzijging in de bodem zouden kunnen teweegbrengen. De bebouwing en de voorzieningen buiten het huidige bestemmingsvlak 'Maatschappelijk' herbergen geen technische mogelijkheden om stoffen te kunnen uitstoten bij ingebruikname. Ook bij de – theoretisch beschouwde – aanleg van de bebouwing en voorzieningen is er een zodanig beperkte uitstoot van stikstof te verwachten door een tijdelijke inzet van een kraan (zetten mast), kleine graafmachine of vrachtwagen (aanvoeren en plaatsen materiaal) dat aan de hand van expert-judgement en op basis van andere projecten met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid gesteld kan worden dat onder de grenswaarde van 0,05 mol N/ha/jr wordt gebleven op het dichtstbijzijnde habitatype (H4030 Droge heiden, dat zich op 250 meter van het projectgebied bevindt). Bovendien moet de kanttekening worden geplaatst dat een stikstofuitstoot bij aanleg zich reeds jaren geleden heeft voorgedaan en dat er geen sprake zal zijn van een feitelijke bijdrage aan de huidige of toekomstige stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied om de ontwikkelingen mogelijk te maken. Daarmee is er geen sprake van een negatief effect als gevolg van chemische effecten van aangewezen habitattypen of soorten door het voorgenomen project.

Fysische effecten

Achteruitgang van de kwaliteit van een habitatype en/ of leefgebied

De ontwikkelingen hebben op korte en lange termijn geen negatief effect op de kwaliteit van habitattypen of (potentieel) leefgebied of broedhabitat van aangewezen soorten in het Natura 2000-gebied 'Veluwe' als gevolg van fysische effecten. Er zijn geen zodanige ruimtelijke ontwikkelingen voorzien binnen of buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied die kunnen leiden tot de genoemde fysische effecten in tabel 1 en figuur 5. De te legaliseren gedeeltes van de bebouwingen betreffen kleine verharde oppervlaktes die alleen in theorie kunnen zorgen voor minder inzijging van regenwater (want meer afgevangen door de dakgoot) en daarmee een zeer lokaal en beperkt verdrogend effect met mogelijk slechts enkele tientallen meters uitstraling. Dat effect heeft echter geen effect op het dichtstbijzijnde habitatype Droge heiden, dat juist een droge bodem nodig heeft, of het leefgebied van de zwarte specht. Er worden daarmee geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die kunnen leiden tot verdroging, vernatting of één van de andere type fysische effecten op habitattypen of potentieel leefgebied of broedhabitat van aangewezen soorten. Daarmee is er geen sprake van een negatief effect als gevolg van fysische effecten van aangewezen habitattypen of soorten door het voorgenomen project.

Mechanische effecten

Achteruitgang van de kwaliteit van een habitatype en/ of leefgebied

Habitattypen

Geluids-, licht-, of trillingshinder als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen hebben geen effect op de habitattypen op de Veluwe (zie figuur 5). De habitattypen zijn wel gevoelig voor optische verstoringen of mechanische effecten (betreding). Optische verstoring van habitattypen die bestaan uit kwalificerende vegetaties is feitelijk niet mogelijk. Een mogelijke optische verstoring zou kunnen zijn dat typische soorten van habitattypen worden verstoord door de aanwezigheid van mensen en machines. Tevens kan er sprake zijn van schade aan kenmerkende vegetatietypen en habitat van typische soorten door betreding met machines. Aangezien de ontwikkelingen echter niet binnen of direct aangrenzend aan het dichtstbijzijnde habitatype plaatsvinden, worden er geen negatieve mechanische effecten verwacht op habitattypen van het Natura 2000-gebied 'Veluwe'.

Aangewezen soorten

Met mechanische effecten wordt bedoeld op mogelijke vormen van verstoring (geluid-, licht- en trillingsverstoring) als gevolg van machines tijdens de aanlegfase of het gebruik van de voorgenomen legalisatie van de bebouwing en voorzieningen. Aangezien alleen sprake is van een bezet geschikt leefgebied van de zwarte specht en andere aangewezen soorten vooralsnog niet voorkomen in de ruime omgeving van het projectgebied, hoeft met betrekking tot de aanlegfase alleen te worden gekeken naar mogelijke effecten op de zwarte specht. Volgens figuur 5 is deze soort niet gevoelig voor trilling of optische verstoring. Wel is de soort gevoelig voor geluids- en lichthinder en verstoring als gevolg van mechanische effecten. De theoretische aanleg van de te legaliseren bebouwing en beoogde voorzieningen zou kunnen leiden tot zeer plaatselijke geluidshinder als gevolg van mechanische handelingen. Dit betreffen echter zeer lokale effecten vanuit een puntlocatie die geen ruime uitstraling hebben naar de tot nog toe bekende territoria en broedplaatsen van de zwarte specht in de omgeving van het projectgebied (zie bijlage 2). Daarnaast betreft de territoriumgrootte van de zwarte specht gemiddeld

tussen de 100-400 hectare (Sierdsema, 2015) dat voldoende uitwijkmogelijkheden biedt bij eventuele zeer plaatselijke verstoring. Bovendien mogen bouwwerkzaamheden die kunnen leiden tot het verlaten van nesten van de zwarte specht (en andere broedvogels) niet worden uitgevoerd in het broedseizoen van vogels conform de soortenbescherming van de Wet natuurbescherming. Bij uitvoer buiten het broedseizoen is er in dit geval geen sprake van een mogelijk negatief effect op de broedbiotoop van de zwarte specht of het mogelijk bezet leefgebied van de boomleeuwerik, draaihals, nachtzwaluw en wespandief in de omgeving van het projectgebied tijdens de aanlegfase.

Ook met betrekking tot de ingebruikname van de te legaliseren bebouwing en voorzieningen geldt dat er geen sprake zal zijn van mechanische effecten. De bebouwing en de voorzieningen herbergen geen mechanismen die kunnen leiden tot geluids-, trillings- of lichthinder. Wel kan het gebruik door mensen verstorend werken door optische verstoring (aanwezigheid mensen). Alleen het vliegend hert en de nachtzwaluw zijn volgens figuur 5 gevoelig voor optische verstoring, maar deze komen niet voor in de ruime omgeving van het projectgebied volgens de leefgebiedenkaarten in de bijlage van het beheerplan en de geraadpleegde NDFF-gegevens (zie ook paragraaf 4.2). Daarnaast is er geen geschikt broed- of foerageerhabitat aanwezig in de directe invloedssfeer van de voorzieningen voor de nachtzwaluw, waardoor optische verstoring op de nachtzwaluw, ook op lange termijn, uitgesloten kan worden. Hier moet wel worden aangegeven dat in bijlage 2 van het beheerplan erop wordt gewezen dat er diverse onderzoeken zijn waaruit blijkt dat broedvogels wel degelijk optische verstoring ondervinden van recreatie, waaronder wespandief en zwarte specht. Dat wordt weer enigszins genuanceerd doordat tevens wordt aangegeven dat onder andere in verband met de afschermende werking van beplanting, bosvogels minder gevoelig zijn dan soorten van open gebieden. Óf broedvogels überhaupt worden verstoord door recreatie vanuit de te legaliseren bebouwing en voorzieningen is echter sterk de vraag. Er is immers in de legale situatie reeds sprake van bebouwing (landhuis en gebouwen binnen het bestemmingsvlak 'Maatschappelijk') die wordt gebruikt. Deze gebruikers recreëren reeds in de omgeving van de legale bebouwing, waardoor er reeds een vorm van recreatie aanwezig is. In theorie is er zelfs een mogelijk positief effect door de te legaliseren voorzieningen, aangezien het zorgt voor een sterkere concentratie van recreatie ter plekke van de voorzieningen in plaats van een diffuse recreatie over de wandelpaden in het flankerende Natura 2000-gebied. Daardoor worden broedbiotopen wellicht meer ontlast wat leidt tot kwaliteitsverbetering van de broedbiotopen. Kanttekening is verder dat de toetsing louter theoretisch is en niet de feitelijke situatie reflecteert. De reeds aangelegde voorzieningen worden al gebruikt voor recreatiedoeleinden, waardoor een effect zich reeds heeft voorgedaan en inmiddels verdisconteerd is in de huidige situatie die mede tot stand is gekomen onder invloed van andere ontwikkelingen en activiteiten die zich hebben voorgedaan sinds de bouw en ingebruikname van de bebouwing en voorzieningen.

Concluderend kan worden gesteld dat de instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen soorten niet in het geding komen door (mechanische) verstoring en dat negatieve effecten niet worden verwacht.

Directe menselijke effecten

Onder directe menselijke effecten wordt verstaan een bewuste verandering van de soortensamenstelling of een verandering in de populatiedynamiek. Het doel van de ontwikkelingen is niet om dergelijke effecten teweeg te brengen; het is de bedoeling om bebouwing en verschillende voorzieningen te realiseren. Er worden om deze reden geen negatieve effecten verwacht op de instandhoudingsdoelstellingen van aangewezen habitattypen of aangewezen soorten als gevolg van directe menselijke effecten door de te legaliseren ontwikkelingen.

4.4 Cumulatieve effecten

Om te oordelen of andere projecten of plannen in de omgeving van het Natura 2000-gebied gezamenlijk met het voorliggend project een significant negatief effect kunnen hebben, is een cumulatietoets noodzakelijk (volgend uit art. 2.7, lid 3, onderdeel a van de Wet natuurbescherming, zie ook paragraaf 1.2). Bij de beoordeling van cumulatie van effecten hoeft in principe alleen rekening te worden gehouden met de soorten, hun leefgebied en de habitattypen waarop het plan of project - die het belangrijkste voorwerp van de beoordeling uitmaakt - mogelijk negatieve significante effecten heeft (Ministerie van LNV, 2005). Uit de voorgaande paragraaf volgt dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Er is hiermee geen kans op een cumulatief significant negatief effect door gezamenlijke uitvoering van de projecten.

4.5 Noodzaak vervolganalyse

Paragraaf 4.3 en 4.4 vormen in feite de voortoets zoals beschreven in het wettelijk kader (zie paragraaf 1.2). Nu uit de voortoets niet is gebleken dat er een negatief of significant negatief effect kan optreden, is een vervolganalyse van effecten niet noodzakelijk. Daarmee is er tevens geen vergunning nodig op grond van de Wet natuurbescherming om de aangevraagde omgevingsvergunning te kunnen verlenen.

5 CONCLUSIES

Het projectgebied is gelegen direct aangrenzend aan maar buiten het Natura 2000-gebied 'Veluwe'. Uit voorgaande effectanalyse komt naar voren dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied 'Veluwe'. De voorgenomen ontwikkelingen, het legaliseren van bestaande bebouwing en voorzieningen buiten het huidige bestemmingsvlak 'Maatschappelijk', hebben geen negatieve effecten op habitattypen of aangewezen soorten. Verder is er geen sprake van een cumulatief significant negatief effect als gevolg van het project in combinatie met andere projecten of plannen. Er is om deze reden geen vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming voor de ontwikkelingen waarop de aangevraagde omgevingsvergunning ziet.

BRONNEN

- **Bijlsma, R.J., J.A.M. Janssen, R. Haveman, R.W. de Waal & E.J. Weeda (met bijdragen van A.J.M. Koomen, D.R. Lammertsma, R. Loeb & G.J. Maas) (2008).** Natura 2000 habitattypen in Gelderland. Alterra-rapport 1769. Alterra, Wageningen.
- **BRO (2015).** Ruimtelijke onderbouwing opvanglocatie voor asielzoekers te Wageningen. Ontwerp. 1 oktober 2015. BRO, Tegelen.
- **Broekmeyer, M.E.A. (redactie) (2006).** Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1375. Inclusief aanvulling bij het Alterra-rapport 1375 (2008).
- **Ministerie van EZ (2014).** Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Veluwe. Programmadi-rectie Natura 2000, PDN/2014-057, 057 Veluwe. D.d. 11 april 2014. Ministerie van EZ, Den Haag.
- **Ministerie van LNV (2005).** Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Minis-terie van LNV, Directie Natuur. Den Haag.
- **Ministerie van LNV (2006).** Checklist gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Directie Natuur. Den Haag.
- **Ministerie van LNV (2018).** Ontwerp-wijzigingsbesluit Habitatrictlijngebieden vanwege aanwezige waarden. 23 februari 2018. Ministerie van LNV, Directie Natuur & Biodiversi-teit. Den Haag.
- **JAN! 2010 (2010).** Verrekenen van effecten. versie 1.1. Vastgesteld door de Regiegroep Natura 2000 d.d. 15 juni 2010.
- **Provincie Gelderland (2017).** Beheerplan Natura 2000 Veluwe (057). Inclusief bijlagen. De-cember 2017. Vastgesteld door GS Provincie Gelderland, de Minister van LNV en de Minis-ter van Defensie. Provincie Gelderland, Arnhem.
- **Schut, D., R. Felix & R. Krekels (2008).** Factsheets Natura 2000 Gelderland. Habitatrict-lijnsoorten in Natura 2000-gebieden. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.
- **Sierdsema, H. (2015).** Toelichting abundantiekaart en aantalsschatting Zwarte Specht ve-luwe. SOVON Vogelonderzoek Nederland, juni 2015.
- **Sierdsema, H., J. van Diermen, B. Aarts, L. van den Bremer en A. van Kleunen (2008).** Factsheets van broedvogels in de Natura 2000-gebieden van Gelderland. SOVON onder-zoeksrapport 2008/14. SOVON, Beek-Ubbergen.
- **Steunpunt Natura 2000 (2009).** Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het be-grip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Eindversie 7 juli 2009. Regie-bureau Natura 2000, Utrecht.
- **Van Manen, W., J. van Diermen, S. van Rijn & P. van Geneijgen (2011).** Ecologie van de Wespendiff Pernis apivorus op de Veluwe in 2008-2010, populatie, broedbiologie, habi-tatgebruik en voedsel. Natura 2000 rapport, Provincie Gelderland, Arnhem / stichting Boomtop www.boomtop.org, Assen.

Geraadpleegde websites:

- www.gelderland.nl
- www.infomil.nl
- www.natuurkennis.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator
- kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_natura2000

BIJLAGEN

Bijlage 1	Essentietabel doelstellingen Natura 2000-gebied 'Veluwe'
Bijlage 2	Kaart Habitattypen en -soorten Natura 2000-gebied 'Veluwe'

Bijlage 1 – Essentietabel doelstellingen Natura 2000-gebied 'Veluwe'

Habitattypen	Svi	Opp	Kwaliteit	Kern opga- ven	
<u>H2310 - Stuifzandheiden met struikhei</u>	--	>	>	6.08	6.09
<u>H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen</u>	-	=	=	6.08	6.09
<u>H2330 - Zandverstuivingen</u>	--	>	>		
<u>H3130 - Zwakgebufferde vennen</u>	-	=	=	6.03, ^W	
<u>H3160 - Zure vennen</u>	-	=	>	5.01, ^W	
<u>H3260A - Beken en rivieren met waterplanten (water- ranonkels)</u>	-	>	>	6.09	
<u>H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)</u>	--	>	>	6.08	6.09
<u>H4030 - Droge heiden</u>	--	>	>	6.09	
<u>H5130 - Jeneverbesstruwelen</u>	-	=	>	6.09	
<u>H6230 - *Heischrale graslanden</u>	--	>	>		
<u>H6410 - Blauwgraslanden</u>	--	>	>	6.04, ^W	
<u>H7110B - *Actieve hoogvenen (heideveentjes)</u>	--	>	>		
<u>H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)</u>	--	=	=		
<u>H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen</u>	-	>	>		
<u>H7230 - Kalkmoerassen</u>	--	=	=		
<u>H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst</u>	-	>	>		
<u>H9190 - Oude eikenbossen</u>	-	>	>		
<u>H91D0 - *Hooqveenbossen</u>	-	=	=		
<u>H91E0C - *Vochtige alluviale bossen (beekbegelei- dende bossen)</u>	-	=	>		

Habitatsoorten	Svi	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel popu- latie	Kern op- gave
<u>H1042 - Gevlekte witsnuitlibel</u>	--	>	>	>	
<u>H1083 - Vliegend hert</u>	-	>	>	>	6.13
<u>H1096 - Beekprik</u>	--	>	>	>	
<u>H1163 - Rivierdonderpad</u>	-	>	=	>	
<u>H1166 - Kamsalamander</u>	-	=	=	=	
<u>H1318 - Meervleermuis</u>	-	=	=	=	
<u>H1831 - Drijvende waterweegbree</u>	-	=	=	=	5.01, ^W

Broedvogelsoorten	Svi	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel popu- latie (draag- kracht)	Kern op- gave	
<u>A072 - Wespendief</u>	+	=	=	100		
<u>A224 - Nachtzwaluw</u>	-	=	=	610	6.08	6.12
<u>A229 - IJsvogel</u>	+	=	=	30		
<u>A233 - Draaihals</u>	--	>	>	(her)vesti- ging	6.08	6.12
<u>A236 - Zwarte Specht</u>	+	=	=	400		
<u>A246 - Boomleeuwerik</u>	+	=	=	2,400		
<u>A255 - Duinpieper</u>	--	>	>	(her)vesti- ging	6.08	6.12
<u>A276 - Roodborsttapuit</u>	+	=	=	1100		
<u>A277 - Tapuit</u>	--	>	>	100	6.08	6.12
<u>A338 - Grauwe Klauwier</u>	--	>	>	40		

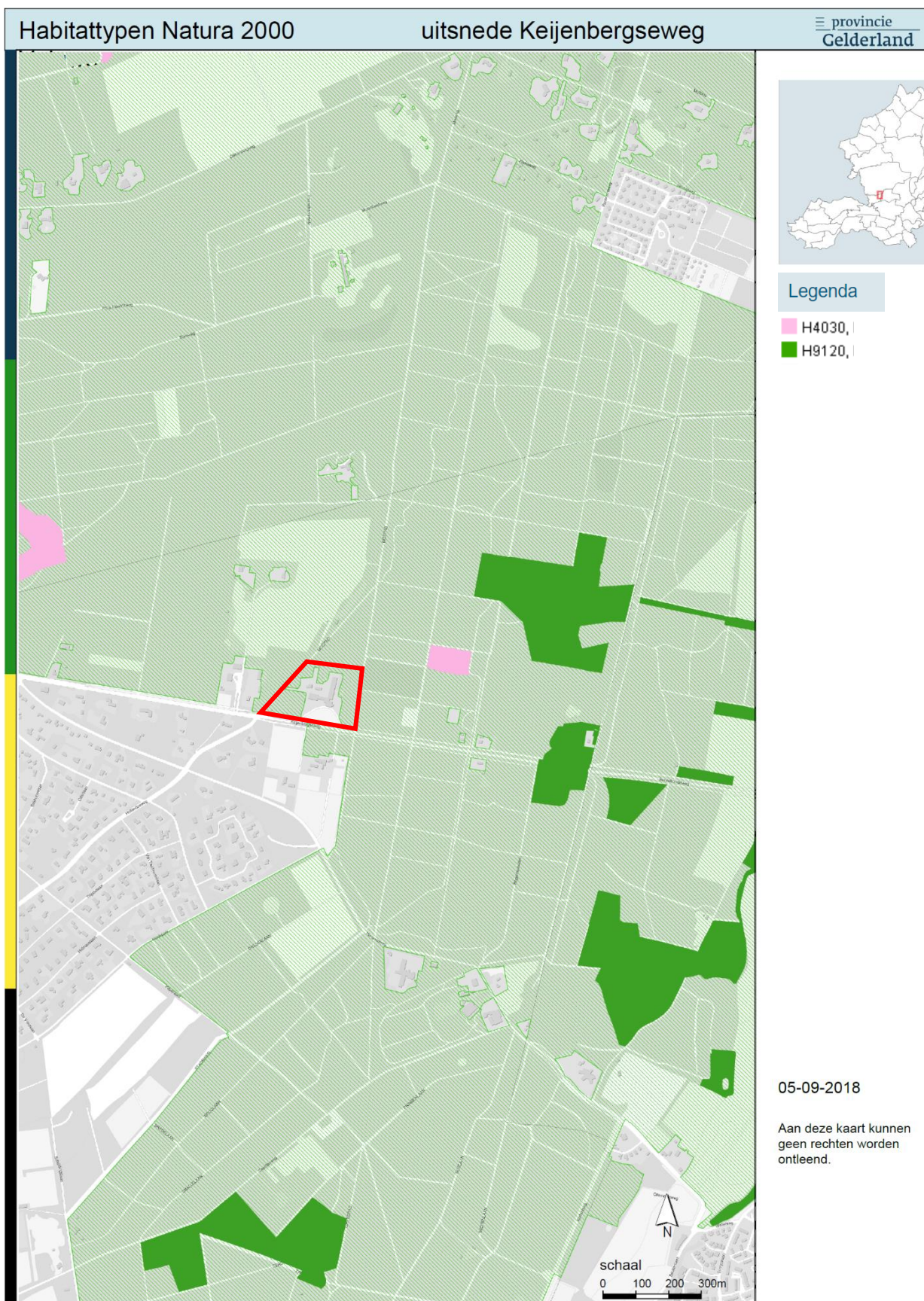
Kernopgaven

W	wateropgave
5.01	Verbetering waterkwaliteit en morfodynamiek, inclusief toestroom van grondwater, t.b.v. beken en riviertjes met waterplanten (waterranonkels) H3260_A en soorten als drijvende waterweegbree H1831.
6.03	Kwaliteitsverbetering van zure vennen H3160.
6.04	Kwaliteitsverbetering van actieve hoogvenen (heideveentjes) *H7110_B in heideterreinen en bossen.
6.08	Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, <i>korhoen</i> A107, nachtzwaluw A224, draaihals A233 en tapuit A277.
6.09	Verbinden heide- en stuifzandencomplexen met oog op fauna.
6.12	Vergroting areaal gevarieerde zandverstuivingen H2330 met overgangen naar droge heiden en open bossen: Veluwe (57), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131), Drents-Friese Wold & Leggelderveld (27). Mede als leefgebied van de draaihals A233, tapuit A277, duinpieper A255 en nachtzwaluw A224.
6.13	Behoud areaal oude eikenbossen (H9190, m.n. strubbebossen) en verbeteren kwaliteit, ook als habitat voor vliegend hert H1083.

Legenda

W	Kernopgave met wateropgave
	Sense of urgency: beheeropgave
	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Bijlage 2 – Kaart Habitattypen en -soorten Natura 2000-gebied 'Veluwe'

Kaart waarnemingen aangewezen broedvogelsoorten Veluwe NDFF 2008-2018

